

China vreest onrust

bij minderheden

Parool, 27 januari 1992

door onze medewerker
DIRK-JAN VAN DER BERGH

PEKING - "We houden niet van de Chinezen. Ze eten onrein voedsel en hebben geen cultuur," schreeuwt Mechmet provocerend in het Engels vlak voor de centrale moskee in Urumqi, de hoofdstad van Xinjiang. Mechmet, een handelaar in zijden stoffen, heeft Turks bloed en sympathiseert sterk met de afscheidingsbewegingen in het westen van China.

Xinjiang (letterlijk 'Nieuw Grensgebied'), in naam een Chinese Autonome Regio, is een voornamelijk door moslims bewoond gebied dat sinds een paar weken aan vier nieuwe staten grenst: Kirgizië, Tadzjikistan, Kazachstan en Rusland.

De islam in Xinjiang wordt beleden door niet-Chinese minderheden als de Uighuren, Hui en Kirgizeren, die verwant zijn met de Centraalaziatische volkeren in de voormalige Sovjet-Unie. Anti-Chinese sentimenten lopen hier soms hoog op. In 1990 werd in het uiterste westen van Xinjiang een opstand neergeslagen in het dorpje Baren. Een groep sjii'tische moslims wilden door middel van een Jihad (Heilige Oorlog) een onafhankelijke staat uitroepen. De naam was al bedacht: *Republiek van Oostelijk Turkistan*. De opstand werd onderdrukt ten koste van 22 doden. Sindsdien is het rustig. Maar de sfeer blijft onderhuids gespannen.

Xinjiang is niet het enige gebied dat Peking zorgen baart. China heeft officieel 55 minderheden, die grotendeels in afgelegen en vaak onderontwikkelde grensstreken wonen.

De combinatie niet-Chinees, onderontwikkeld en op een steenworp afstand van de oprukkende democratie, kan China fataal worden, zeggen sommige waarnemers.

Volgens het in Hongkong gepubliceerde tijdschrift *Zheng Ming* circuleerde eind vorig jaar een geheim regeringsdocument, het 'document no. 1106 van de Chinese Staatsraad'.

Hierin zijn de Chinese provincies ingedeeld in vier categorieën: stabiele en relatief stabiele gebieden, niet voldoende stabiele gebieden en instabiele gebieden.

Het document is het resultaat van vijfhonderd onderzoeksrapporten die werden samengesteld door lokale regeringsinstanties in de 'dertig provincies behalve Taiwan'.

De zes gebieden die als 'instabiel' werden gebrandmerkt zijn behalve Xinjiang de zuidelijke eiland-provincie Hainan, de provincie Fujian tegenover de kust van Taiwan, Tibet, Yunnan en de Centraal-

Chinese provincie Shaanxi. Met een bevolking van 114 miljoen mensen beslaan deze gebieden samen bijna een derde van de totale oppervlakte van de Volksrepubliek.

Het document trok de aandacht van de organen van de Communistische Partij China (CCP), die het rond liet gaan als studiemateriaal.

Op haar beurt publiceerde de partij een document dat begin dit jaar uitlekte naar het Westen en waarin in niet mis te verstane bewoordingen een ijzeren-vuistpolitiek wordt uitgestippeld ten aanzien van de minderheden: "Wanneer er nationalistische onlusten plaatsvinden moeten die tot rust worden gebracht met de macht die staat, wet en wapens tot hun beschikking hebben."

Maar tegenover de buitenwereld draagt het minderhedenbeleid een vriendelijker gezicht. Onlangs werd in Peking een landelijke bijeenkomst afgesloten die 'nationale eenheid' als thema had.

Aanwezig waren partijsecretaris Jiang Zemin, regeringsleiders en vertegenwoordigers van China's etnische minderheden. Zij stelden dat economische vooruitgang in de gebieden met etnische minderheden hoog op de agenda staat. Bovendien zal het systeem van *Autonome Gebieden* gerespecteerd worden, waarbij minderheden - in naam althans - een bepaalde mate van zelfbestuur genieten. Ook zullen er meer etnische kaderleden worden opgenomen in de lokale regeringsorganen. Dit alles in een poging het zelfrespect van de verschillende minderheden op te vijzelen.

Maar het is duidelijk waar het in feite om gaat: de meest fundamentele taak is immers, aldus het *Volksdagblad*, het officiële orgaan van de staat, 'het versterken van de grootse eenheid van de nationaliteiten en het krachtig beschermen van de eenheid van het Moederland'. Daartoe moet de ideologische opvoeding worden verstevigd.

Liefde
Daarmee is inmiddels een begin gemaakt in de gedaante van de campagne *shuang yong* (dubbele omarming), die tot in de meest afgelegen streken van China wordt gevoerd.

In de campagne moeten het Volksbevrijdingsleger en het volk 'hun wederzijdse liefde' tot uitdrukking brengen. "Leger en Volk zijn als vissen en water," luidt het motto, zonder elkaar kunnen ze niet bestaan. De campagne wordt met gelatenheid ontvangen en moet zeker gezien worden als een waarschuwend vinger van Peking, die plannen tot staatsondermijning gedrag moet ontmoedigen.

Peking wil 'liefde' voor het land bij volk stimuleren